

bakken om bagbord. Ved eksplosionen kom vidnet rent fra sig selv og da han atter kom til sans og samling, saa han folkene løpe til leideren, og vidnet fulgte efter. Det var fint og stille og ganske smult, og der saaes ingenting i vandet. Der var et dampskib forenom tvers om bagbord styrende samme vei, en anden agterom, og et tredje kom imot dem. Bagbords anker hang for klydset, mens styrbords anker laa paa bakken. Man kunde faa det ut paa et par minutter.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fratraadte.

Som 6te vidne fremstod derefter matros Hans Olaf Hansen, 26 aar, av Larvik, og forklarte, at han ved leiligheten stod ved roret og styrte N.O. ikke nordlig, hvilken kurs han fik opgit, da han kl. $\frac{1}{2}$ 10 løste av ved roret. Omtrent 20 minutter efter skedde eksplosionen. Der var baater paa begge sider. Vidnet hadde været paa utik til $\frac{1}{2}$ 10, men hadde ingenting set.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fratraadte.

Samtlige vidner fremstod, og journalutdragene oplæstes for dem. De hadde intet at bemerke ved sammes indhold.

Bisidderne har intet at anmerke.

Vidnerne, som ikke hadde påhørt hindens forklaringer, blev derefter edfæstet.

Forretningen erklæredes avsluttet. Undert. Waldemar Eckell, H. Stranger Sand, N. Hansen.

Seilskib „Silius“ (W. H. M. L.) av Kristiansand S.

Regton. nr.: 1559, last: Byg, ødelagt den 9de mars paa reise fra New York til Havre. Omkommet: 3 mand.

Aar 1916, den 11te mars, avholdtes sjøforklaring paa vicekonsulatet i Havre i anledning av at seilskib „Silius“ under ophold paa Havres red 9de s. m. blev sprængt i luften og gik tilbunds, hvorved kapteinen og 2 matroser omkom.

Forretningen bestyrtes av vicekonsul Hammer.

Fremstod 1ste styrmand Viktor Lundqvist, 31 aar gammel, hjemmehørende i Brevik, og forklarte at han var næstkommanderende paa seilskib „Silius“, hjemmehørende i Kristianssand, kjendingssignal W H M N.

Komparenten meddelte at samtlige skibets papirer var gaat tabt ved ulykken. Han fremla en av ham selv forfattet journaloptegnelse av følgende ordlyd:

Avskrift.

Jornalutdrag for Bark „Silius“.

Mandag den 6te mars 1916. Vinden NNolig frisk bris. Klar luft med byger af og til.

Kl. 9 fm. paserte Cap. Antifer i misvis. O t. S 6' af e. g.

Styrer efter peilinger efter kafteinens anordning.

Kl. 12 fm. paserte De-la-Heve fyrtaarn straks efter paserte ytre lysboie tet ved. Samtidig kom vagtbaaten og gav kaftainen order til ankerplads; hvilket blev øieblikkelig efterfulgt. Kl. 12 $\frac{1}{2}$ em. ankred paa Havre red paa ca. 8 a 9 favne vand med styrbord anker og 60 favne kettling efter kafteinens order. Samtidig peiles De-la-Heve fyrtaarn i misvis. NO t. N circa 3' af. Sjøvagt holdes gaaende, bagbord vagt paa dek. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ dem respektive ankerlanternerner, ophengt en for og agter efter reglerne.

Tirsdag den 7de mars 1916. Vinden omløbende, klar luft. Ligger tilankers med do. fyr i do. peiling og sjøvagt holdes gaaende. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ lanterner ophengt regelmessigt.

Onsdag den 8de mars 1916. Vinden omløbende og stille, klar luft. Ligger fremdeles tilankers med do. fyr i do. peiling.

Om formid. blev der opheist signaler til vagtbaaten og den kom langs siden. Kabteinen spurgte om det straks var anledning til at komme ind, og der blev svaret at i løbet af dem første dager; men gav kaptein lov til at gaa iland vist han ønsket. Om eftermiddagen kom stavedoren ombord i egen baat og kaftain

gik da iland med nevnte for at faa noiagtig underretning. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ dd. lanterner do. efter reglerne.

Torsdag den 9de mars 1916. Vinden omløbende fra SSV til østlig, blandet luft.

Ligger tilankers med De-la-Heve i misvis. NO'N 3' af Styrbord anker, 60 favne ketting, ca. 8 a 9 favne vand.

Sjøvagt holdes gaaende.

Kl. 8 $\frac{1}{2}$ formid. kom kaffeinen ombord og gav ordre for at hive ind paa kettingen til 15 favne; hvilket blev øieblikkelig efterfulgt, for at skibet skulde vere vel klar til lods og slebebaad ankom, for at tage skibet ind i dok paa første høivande som var omkring kl. 1 em. Da ingen slebebaat og lods indfandt sig til kl. 1 $\frac{1}{2}$ em., gav kaffeinen ordre til at stikke ut til 45 favne ketting, hvilket blev jort øieblikkelig. Kaffeinen uttalte sig da at vandstand var forliten i forehold til skibets dybgaende som var forut 19.1 agter 19.10. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ em. en blank lanterne ophengt for og agter efter reglerne.

Kl. 8 em. bagbord vagt paa dek. Kl. omtrent 9 $\frac{1}{2}$ em. hørtes en frygtelig alarm agtenom skibet og en haard expedition og forferdelig roping og skrig. Kaffeinen kom da paa dek og spurgte hvad dette var, da vi troed, at det var en transportbaat som afgik eller ankom; saa der gav ikke større notis derpaa, da alle ting straks blev stille igjen. Kaffeinen gik da ind igjen. Kl. omtrent 10.20 em. hørtes en sver alarm som av en mottor og jeg (styrm.) fattet en mistanke og saa tilveirs, men kunde ingen ting se. Dette vared en ca. 3 a 4 minutter og dermed horte jeg en frygtelig expedition. Hele skibet hopped og risted voldsomt. Jeg ropte alle mand paa dek og kom til livbaaten hurtigst mulig. Alle mand kom op og ut paa dekket; men skibet sank saa hurtig at del af mandskabet rak ikke agter til livbaaten; men maatte kaste sig i vandet for ikke at gaa ned med dragsugen. Styrm. var da i livbaaten og en 5 a 6 mand og kaffeinen. Kaffeinen uttalte da, at det var forsent. Skibet kregend haardt over

til bagbord og hele forskibet var da tilsyneladende under vand. Kaffeinen gik da ut af livbaaten som stod i krabbene paa galjen; hvilket jeg tilropte ham, at han skulde blive her i baaten, for alle ting er klare og nu flyter den straks af. Men han forsyant for mig i dette øieblik, for da faldt livbaaten av galjen og paa ret kjøi i vandet, af skibets sterke kregning til bagbord. Vi maatte i al hast faa halet os ut af skibets rig saa den ikke tog fatt i os. Jeg optog da 3 mand i livbaaten førend vi var klar af skibets rig, dermed gik agterskibet ned og vi roed rundt skibet en $\frac{3}{4}$ time førend vi gik ombord i en fransk torpedobaat som kom til ulykkesstedet, denne optog ogsaa en 3 a 4 mand som laa og flöt paa en del vragods. Denne landsatte os efter at den havde gaaet runt skibets ulykkessted en times tid vor vi blev vel behandlet.

Ut paa morgensiden bragte samme liget av kaffeinen iland som denne optog ved ulykkesstedet som laa og flöt.

Viktor Lundqvist,
styrmand.

Komparenten henholder sig til journaloptegnelsen og forklarer at „Silius“ avgik fra New York 4de februar 1916 med en ladning byg, bestemt for Havre. Skibet var ikke paa nogen maate bevæbnet. De norske farver var malt paa skibssiden. Ang. ulykken oplyser komp. at han ikke har set nogen torpedo eller noget periskop, kun hørt lyden som av en propel i luften. Like efter eksplosionen styrtet alle mand til styrbord livbaat. Saavel denne som bagbord livbaat var fuldt i orden. Baatmanøvre var avholdt for 2 maaneder siden. Der var ingen feil ved skibets utstyr og blev ingen feil begaat av nogen ombord. Kapteinen var i fuld legemlig vigør. Komp. forstod ikke hvorfor kaptainen, da „Silius“ sank, gik ut av livbaaten, som han sat i sammen med komp. og 5—6 andre; muligens har kaptainen tænkt, at livbaaten vilde hefte i riggen og gaa tilbunds sammen med skibet. Da komp. hadde tilropt kaptainen „Gaa i

baaten igjen kaptein, svarte denne „Det er forsent.“ Videre ord blev ikke vekslet. Skibet forsvandt i bølgerne og livbaaten med de ombordværende fløt. Komp. rodde derpaa rundt skibet med livbaaten ca. 3/4 time og fisket op 3 mand. Kapteinen og matrosene Borgvald Reinholt og Kristian Larsen saa de ikke noget til. Alle i livbaaten var næsten nakne eller let klædt i gjennevaadt tøj. Omtrent like efter at „Silius“ var gaat tilbunds kom to franske redningsbaater til ulykkesstedet og hjalp til at fiske op de svømmende. Da de hadde rodd rundt ca. 3/4 time kom en fransk torpedobaat bort til komparentens baat og tilbød ham og de øvrige sjømænd fra „Silius“ at komme ombord, hvad de tok imot. Der var 10 mand i „Silius“s livbaat som gik ombord i torpedobaaten, alle slemt forfrosne, og en mand, amerikaneren John Hartmann, med det ene ben sterkt beskadiget. Vidnet talte de ombordværende og bemærket da at foruten kapteinen var matrosene Borgvald Reinholt og Kristian Larsen borte. Torpedobaaten, saavelsom andre torpedobaater krydset rundt ulykkesstedet i længere tid. De forulykkede blev bragt i varmt rum ombord, og godt behandlet. Senere ca. kl. 2 om morgenen blev de bragt iland og fik klæder og varm drikke. Utpaa morgensiden kom der bud fra en torpedobaat, at den hadde fundet kapteinen og bragt ham iland. Komp. gik da sammen med 4 mand ut og bar kapteinen, som laa død paa en baare, op paa semaphor-stationen, hvorfra en ambulance bragte ham paa likhuset. Allerede i forveien var amerikaneren Hartmann bragt paa hospitalet.

Oplæst og vedtat.

Fremstod 1ste vidne, Henry Monaham, hjemmehørende i Boston, 22 aar gammel, matros ombord paa „Silius“, og forklarte at han laa og sov da han hørte at nogen ropte at skibet sank. Han sprang ut i natklær og forsøkte at naa styrbord livbaat, men denne var allerede paa vandet og han blev staaende paa „Silius“. Vandet steg i et nu over hodet paa ham eftersom skibet sank. Han svømnet ut i van-

det, grep en planke og blev ca. 10 minutter efter fisket op av styrmanden, som var i livbaaten. Siden blev han sammen med de andre reddede tat ombord i en fransk torpedobaat. Vidnet saa ingen torpedo og hørte ingen lyd, men det forekom ham at han kjendte en eiendommelig lugt.

Kapteinen stod like i nærheten av vidnet da skibet sank. Vidnet saa intet til de to matros som er savnet. Han husker dog at Reinholt var paa dæk like efter eksplosionen.

Oplæst i oversættelse og vedtat.

Fremstod 2det vidne, Daniel Novak, født i New York, U. S. A., 19 aar gammel, matros ombord paa „Silius“ og forklarte at han var paa vakt da han omkr. kl. 9.40 hørte lyd av skrik og rop over vandet. Han trodde det var en pretroleumsbaat som var i brand. Da vidnet intet saa, slog han sig til ro uten nærmere forklaring, og gik tilsengs efter endt vakt. Netop som han hadde lagt sig hørte han en surrende lyd i luften. Han trodde det var et stort insekt i nærheten. Saa kom et forferdelig smeld og skibet begyndte straks at synke med forenden ned. Vidnet sprang i natdragt ut og naadde livbaaten og rodde med den. Han saa kapteinen staa paa skibet i underklær, men husker ikke at ha set nogen av de to savnede matros. Vidnet saa ingen torpedo og kjendte ingen særlig lugt.

Oplæst i oversættelse og vedtat.

Vidnerne Monaham og Novak edfæstedes for sig selv, da de samme eftermiddag skulde avmønstres for at reise tilbake til Amerika.

Fremstod 3dje vidne, Theodor Tønnesen, hjemmehørende i Farsund, 53 aar gammel, seilmaker ombord i „Silius“, og forklarte at han var gaat tilkøis ved 1/28 tiden. Pludselig vaagnet han ved et voldsomt smeld, og sprang saa op paa dæk. Skibet var da allerede begyndt st synke. Kapteinen var da i livbaaten, hvor ogsaa vidnet fik plads. Vidnet saa ikke kapteinen gaa ut av livbaaten; men saa siden at han ikke lenger var der. Han erindrer ikke at ha set nogen av de druknede ma-

troser. Livbaaten rodde rundt omkring „Silius“ i ca. $\frac{3}{4}$ time. Styrmanden fisket op 3 svømmende. Bortset fra smeldet som han vaagnet av, har vidnet intet hørt, heller ikke set nogen torpedo eller kjendt nogen mistænkelig lugt.

Oplæst og vedtat.

Fremstød 4de vidne, Gerhard Gabrielsen, hjemmehørende i Farsund, 43 aar gammel, stuert ombord i „Silius“, og forklarte at han laa i køien og hørte først likesom en sus og saa et smeld. Vidnet tok dog ikke større notis herav, idet han la merke til, at kapteinen som var kommet ut av sin kahyt, og hadde staat og snakket med styrmanden, gik ind igjen. En halv eller en hel time etterpaa hørte vidnet atter likesom en sus og derpaa et voldsomt smeld saa skibet ristet. Vidnet sprang da straks ut i natklærne, hvorpaa han hørte styrmanden rope „Alle mand til livbaatene.“ Vidnet sprang tilbake til køien igjen for at faa paa sig klær; men fik bare det ene bukseben paa, da vandet begyndte at fosse over dækket. Han forsøkte at naa livbaaten, men denne flöt allerede paa vandet, hvorfor han grep fat i en taugende, hvormed han slang bort til livbaaten, saa han fik tak i denne. Styrmanden drog ham saa op i baaten. Hadde ikke styrmanden anstrengt sig saa meget som han gjorde, var det ikke godt at vite hvordan det var gaat.

Vidnet saa ikke kapteinen, ei heller nogen av de to matroser som er savnet. Derimot erindrer han at amerikaneren Hartmann var i livbaaten. Han erindrer ogsaa at ha hørt et skrik forut fra „Silius“ just før skibet sank, men hvem det kom fra vet han ikke.

Vidnet saa ingen torpedo og kjendte ingen mistænkelig lugt.

Oplæst og vedtat.

Fremstød 5te vidne, Birger Nilssen, hjemmehørende i Trondhjem, 19 aar gammel, letmatros ombord i „Silius“ og forklarte at han hadde vakt paa dækket da han litt før kl. 10 hørte et voldsomt smeld efterfulgt av skrik fra en anden baat. Han spurte styrmanden hvad det var og denne

svarte, at han trodde det var fra en transportbaat. Kl. 10 sluttet vidnet vekten og gik tilkøis. Omkr. 20 minutter over 10 hørte han et frygtelig smeld og kjendte hele skibet riste. Han sprang straks paa dæk til styrbord livbaat og hjalp til med at faa denne paa vandet. „Silius“ begyndte da allerede at synke med forenden ned. Livbaaten flöt saa utover. Styrmanden var forut og fisket op 3 svømmende, vidnet var agter og fisket op en. Vidnet saa at kapteinen først var i livbaaten, men derfra gik tilbake paa „Silius“s dæk. Siden saa han ham staa agterut med vand til midt paa livet; han skrek om hjelp og livbaaten søkte at naa ham, men han sank sammen med „Silius“ og vidnet saa ham ikke mere. Vidnet saa Borgvald Reinholt agterut paa halvdækket like efter eksplosionen, men ikke siden. Han erindrer ikke at ha set dansken Kristian Larsen.

Bortset fra smeldet og brakket ved eksplosionen hørte vidnet ingen særlig lyd; han saa ingen torpedo og kjendte ingen eiendommelig lugt.

Oplæst og vedtat.

Vidnerne Theodor Tønnesen, Gerhard Gabrielsen og Birger Nilssen edfæstedes.

Forretningen avsluttet.
Le Havre, den 11te mars 1916.

(sign.) Arne Hammer,
vicekonsul.

I tilslutning til ovenstaaende sjeforklaring har undertegnede 16de ds. paa Hospice Général i Havre avhørt den saarede matros John Hartmann, f. i Philadelphia 1899, som forklarte:

Han var paa vakt sammen med dansken Kristian Larsen og gik frem og tilbake mellem formasten og stormasten, da han i nogen avstand fik øie paa en vertikal stang, nærmest lik en flagstang, som bevæget sig hurtig i vandet henimot midten av skibet, litt forut, paa bagbord side. Han hørte ogsaa en eiendommelig surrende lyd. Like bagefter foregik eksplosionen, hvorved vidnet blev kastet mot

bakken, slemt forslaat. Hans klær var fulde av vand og byg. Det lykkedes ham at krype eller hale sig frem langs bagbords rælling og til styrbord livbaat, som styrmanden hjalp ham op i. Skibet sank hurtig.

Vidnet blev paa grund av omgivelserne ikke edfæstet.

Le Havre, 16de mars 1916.

(sign.) Arne Hammer.